

Grundloven for den moralske Verdensorden

Taler

Henrik Wergeland

Dato

9 september 1842

Sted

Christiania

Omstendigheter

Appeller til Stortinget, i anledning debatt om jødeparagrafen i Grunnloven, opplest av stortingspresident Sørenssen.

- 1 Hvad der er moralsk rigtigt bør skee. Det er ogsaa moralsk nødvendigt og nyttigt i Tiden, om end dets Nytte ikke for Øieblikket kan opdages.

- 5 Dette er ligesaa vist som, at hvad der er moralsk slet bærer sin Straf i sig, om det end er tilsynelatende nyttigt for Øieblikket.

Dette er Grundloven for Guds Regjering, for den moralske Verdensorden, og anbefales til Eftertanke i Anledning af Dagens Qvæstion betræffende vor Grundlovs § 2, sidste Passus.

10

Desuden gives der en Mængde positive, utvetydige og den Kristne ubetinget tvingende Religionsbud fra Jesu Kristi egen og hans Apostles Mund, saasom Matth. 5, 44-45; 7, 12; 22, 39; Luk. 6, 36; Hebr. 19 o.fl., der alle falde bestyrkende sammen med ovenskrevne Erfaringssætninger.

15

[...]

- 20 Foruden det kristelige Kjærlighedsprincip, som er udtrykt af Jesus Kristus selv i Matth. 5, 44-45 i Sproget, der endogsaa byder os at "elske vore Fiender paadet vi kunne vorde vor Faders Børn, han som er i Himlene og som lader sin Sol opgaae over Onde og Gode, regne over Retfærdige og Uretfærdige", findes der en Mængde aldeles positive, utvetydige og enhver sand Kristen tvingende Religionsbud, hvoraf herved anføres endeel:

- 25 1) Matth.7, 12. "Alt hvad I ville, at Menneskene skulle gjøre imod Eder, det gjører I ogsaa mod dem! thi saadan er Loven."

2) Matth. 22, 39. "Du skal elske din Næste som dig selv!"

30

3) 1 Joh. 3, 18. "Lader os ikke elske med Ord, ei heller med Tunge, men i Gjerning og Sandhed."

4) Luk. 6, 36. "Værer barmhjertige, som Eders Fader og er barmhjertig!"

35

5) Hebr. 13, 16. "Glemmer ikke at gjøre vel og at meddele; thi saadanne Offere behage Gud vel."

6) Matth. 25, 40. Kristus vil paa Dommens Dag sige til de Barmhjertige: "Hvad I have gjort mod En af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig."

40

7) Philipp. 2, 4. "Enhver see ikke paa sit, men Enhver ogsaa paa Andres!"

8) 1 Cor. 4, 7. "Hvo giver dig Fortrin? Og hvad har du, som du ikke haver annammet?" - konfereret med:

45

9) 1 Petr. 4, 10. "Som Enhver har faaet en Naadegave, saa tjener hverandre dermed!"

10) 1 Joh. 3, 17. "Den, som har denne Verdens Gode, og seer sin Broder lide Mangel, og lukker sit Hjerte for ham, hvorledes bliver Guds Kjærlighed i ham?"

50

11) Rom. 12, 18. "Dersom det er mulig, da haver Fred med alle Mennesker, saavidt det staar til Eder!"

55

12) Joh. 13, 15. "Drepaa skulle alle kjende, at I ere mine Disciple, dersom I have indbyrdes Kjærlighed."

I Kontinuation med vedlagte korte trykte Meddelelse, tillader jeg mig ærbødigst at oversende denne Tilbagekaldelse i Erindringen af de Religionsbud, som vistnok engang have været indprægede og endnu staae prægede i enhver Repræsentants Hjerte.

60

Den korte Tid imellem Komiteeindstillingen og Sagens Afgjørelse hindrer mig fra yderligere Forsøg paa at forsvare Tolerancepropositionen, der for mig har

65

Vægt og Interesse som Samvittighedssag - et Skridt, jeg af denne Grund haaber fri for Mistydelse.

- 70 Skulde en Anskuelse, der troer med større Vægt at kunne støtte sig til borgerlige og lokale Forhold og til materielle Hypotheser, blive den seirende, da udbeder jeg mig Propositionen uforandret fremsat til Afgjørelse paa næstkommende Storting. Den hører maaskee til de Reformer, som betegne en mere oplyst og udviklet Tidsalder, omendskjønt det norske Folks gjæstmilde og
- 75 menneskekjærlige Karakter maatte indgive et ikke ubegrundet Haab om, at Sagen allerede nu i Aaret 1842 maatte kunne gaa.

Kilde

Storthings-Efterretninger 1836-1864, bd. 2. Christiania 1893, s. 115-17; Henrik Wergeland: Jødesagen i det norske Storting. Kristiania 1842, s. 43 og 49-50.

80

Emner

Appell, Grunnloven, Innlegg i Stortinget, Jødesaken

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/grundloven-for-den-moralske-verdensorden>

85

90

95

100